
Notiser

MEDISINSK NYTT

Intubasjon og hjertekirurgi

Det er sterk sammenheng mellom varigheten av postoperativ intubasjon etter hjertekirurgi og påfølgende dysfagi, tid før normalt matinntak og dermed tid til utskriving fra sykehus (Can J Surg 2009; 52: 119–24). I perioden 2001–04 ble data fra 254 pasienter som overlevde hjertekirurgi og som var intubert i 48 timer eller mer inkludert i studien.

130 pasienter (51%) var plaget med svelgevansker. Faktorer assosiert med økt risiko for dysfagi etter ekstubering var intubasjonsvarighet, peroperativ cerebral hendelse og peroperativ sepsis.

Influensavaksinasjon og kjemoterapi

For kreftrammede barn er det risiko for økt sykkelighet ved influensas sykdom. Vaksinasjon er derfor anbefalt. Nå foreligger resultatene av en systematisk gjennomgang av én randomisert, kontrollert studie og åtte kontrollerte kliniske studier der totalt 708 barn var inkludert (Cochrane Database Syst Rev 2009; nr. 2: CD006484).

Hos dem som var under kjemoterapibehandling var det en svakere immunrespons (firedobling av antistofftitre hos 25–52%) enn hos dem som allerede hadde gjennomgått slik terapi (50–86%) og hos friske barn (71–89%). Den kliniske effekten av immunresponsen ble ikke vurdert.

Immunforsvaret – essensielt ved astma

Luftveienes epitelceller og dendritiske celler må kommunisere for å indusere responser til substanser som husstøvmidd og endotoksiner. En ny studie har i musestudier vist at uttrykk av Toll-liknende reseptor 4 (TLR4) på epitelcellene er nødvendig for utvikling av en allergisk reaksjon på husstøvmidd (Nat Med 2009; 15: 410–6).

Dersom epitelcellene i musemodellene ikke uttrykte TLR4-proteinet, så man ingen aktivering av dendritiske celler og ingen allergisk luftveisinflammasjon. For å undersøke om dette kunne utnyttes klinisk lot forskerne mus med en allergisk reaksjon inhalere en TLR4-antagonist sammen med husstøvmiddantigen. Musenes luftveier ble da normalisert, med lave nivåer av eosinofile celler og ingen hyperreaktivitet.

Effektiv HPV-vaksine

Vaksinen er effektiv hos kvinner i alderen 24–45 som ikke allerede er infisert med humant papillomvirus (HPV) (Lancet 2009; 373: 1949–57).

Studien omfattet kvinner som ikke hadde hatt livmorhalskreft eller kjønnsvorter forårsaket av HPV-type 6, 11, 16 og 18. 1 615 kvinner ble randomisert til å få vaksinen, like mange fikk placebo.

Fire kvinner i vaksinegruppen fikk infeksjoner eller sykdom relatert til de fire HPV-typene, sammenliknet med 41 i placebogruppen. Tilsvarende tall for HPV-type 16 og 18 var fire og 23. Dette gir en vaksineeffektivitet på 91% mot alle fire HPV-typer og 83% effekt mot type 16 og 18. For dem som ikke fikk alle vaksinene eller hadde tidligere HPV-infeksjon, var vaksineeffektiviteten vesentlig lavere (31% og 23%).

Økning i type 1-diabetes

Antall tilfeller av type 1-diabetes hos barn under fem år i Europa vil dobles innen 2020 (Lancet 2009; 373: 2027–33).

For å forutsi forekomsten av type 1-diabetes analyserte man data fra 20 sentre i 17 europeiske land. Ved disse sentrene var det registrert 29 311 tilfeller av type 1-diabetes i perioden 1989–2003.

Forskerne fant at antall tilfeller av diabetes type 1 økte med gjennomsnittlig 3,9% hvert år. Hos 0–4-åringer var økningen på 5,4%, hos 5–9-åringer 4,3% og hos 10–14-åringer 2,9%. Det var rundt 15 000 nye tilfeller i Europa i 2005–24% i gruppen 0–4 år, 37% i gruppen 5–9 år og 34% i den eldste gruppen. Forskerne antar at det vil være 24 200 nye tilfeller i 2020. Hvis nåværende tendens holder seg, vil det totale antall tilfeller i Europa hos barn under 15 år øke fra 94 000 i 2005 til 160 000 i 2020 – en økning på 70%.

Bevacizumab og gastrointestinal perforasjon

Kreftpasienter behandlet med bevacizumab i kombinasjon med kjemoterapi har signifikant økt risiko for gastrointestinal perforasjon. Særlig gjelder dette pasienter med kolorektal kreft og nyrecellekreft, viser en metaanalyse (Lancet Oncol 2009; 10: 559–68).

Analysen omfattet 17 randomiserte studier med totalt 12 294 pasienter med forskjellige krefttyper. Forfatterne analyserte også om dosen av bevacizumab eller typen kreft var relatert til en høyere risiko for gastrointestinal perforasjon.

Insidensen av gastrointestinal perforasjon var 0,9%, men risikoen var dobbelt så høy hos dem som fikk bevacizumab som hos kontrollpasientene. Mortaliteten hos dem som utviklet gastrointestinal perforasjon var 21,7%. Risikoen for å utvikle perforasjon var doseavhengig.

Kirurgi ved livmorhalskreft

En ny kirurgisk teknikk kan gjøre det mulig å utføre radikal hysterektomi hos pasienter med livmorhalskreft i tidlig stadium med færre komplikasjoner, redusert morbiditet og lavere risiko for lokalt residiv sammenliknet med nåværende kirurgiske metoder (Lancet Oncol 2009; 10: 683–92).

Teknikken, kalt total mesometrial reseksjon (TMMR), er en modifisert versjon av tradisjonell radikal hysterektomi og innebærer en mer nøyaktig anatomisk (embryologisk) basert reseksjon av svulsten.

Forskerne undersøkte effekten av metoden uten radioterapi hos 212 pasienter i perioden 1999–2008. Gjennomsnittlig oppfølgingstid var 41 måneder. Femårsoverlevelsessannsynligheten var 96%.

Kompresjonsstrømper etter slag?

Bruk av lårhøye kompresjonsstrømper reduserer ikke risikoen for dyp venetrombose hos slagpasienter. Slike strømper blir i mange land ofte anbefalt for dem som har hatt slag, men dette rådet bør nå endres, mener forfatterne av en randomisert, kontrollert studie (Lancet 2009; 373: 1958–65).

Omtrent to tredeler av slagpasientene kan ikke gå når de blir innlagt, og 10–20% av disse utvikler dyp venetrombose. Studien omfattet 2 500 immobile slagpasienter fra 64 sentre i tre land. De fikk standard behandling med eller uten kompresjonsstrømper.

10% av dem som brukte kompresjonsstrømper og 10,5% i kontrollgruppen utviklet dyp venetrombose. Forskjellen var ikke statistisk signifikant. Sår og andre plager var vanligere hos dem som hadde brukt kompresjonsstrømper.

Liraglutid eller exenatid ved diabetes

Hensikten med ny blodsukkersenkende behandling er å øke nivået av glukagonliknende peptid 1 (GLP-1). Liraglutid og exenatid er to av midlene. Nå viser en ny studie at liraglutid er vesentlig bedre enn exenatid for å kontrollere blodglukosenivået ved type 2-diabetes (Lancet 2009; 374: 39–47).

464 pasienter med dårlig kontrollert type 2-diabetes ble inkludert i studien. 233 fikk 1,8 mg liraglutid daglig, de øvrige fikk exenatid 10 µg to ganger daglig. Endringer i blodglukosenivået ble målt med glykosylert hemoglobin (HbA_{1c}).

Gjennomsnittlig HbA_{1c}-nivå ved start var 8,2%. Liraglutid reduserte det gjennomsnittlige HbA_{1c}-nivået med 1,12%, sammenliknet med en reduksjon på 0,79% for dem som fikk exenatid. Flere i liraglutidgruppen (54%) enn i exenatidgruppen (43%) oppnådde HbA_{1c}-nivåer under 7%. Liraglutid reduserte også nivået av gjennomsnittlig fastende blodglukose rundt 2,5 ganger mer enn exenatid.

Publisert: 10. september 2009. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 21. juli 2026.